

ROLF SCHREINER:

Promille

Promille betyr tusendel – akkurat så prosent betyr hundredel. I alkoholsammenheng står 1 promille for 1 gram alkohol per kilo blod.

Me har klare regler her i landet så seie at inntag av alkohol og bilkjøring ikkje hørre saman. Risikoen for ulykker øge allerede ved liden alkoholpåvirkning, og ulykkeskurven stige bratt hvis du har heve innpå ganske møyje. Faktisk va Norge i 1936 det fystssta landet så innførte fast promillegrense for sjåførar.

I dag seie regelverket at det e forbudt å kjøra ein motorvogn med ein alkoholkonsentrasjon i blodet på merr enn 0,2 promille. Blir du tatt og prøven vise 0,2 te 0,5 promille, må du ud med ein månedslønn i bot, og du blir høyst sannsynlig fratatt lappen i ett år. Ubetinget fengsel komme fysst inn i bildet hvis blodprøven vise øve 1,5 promille. Greit – så vett me det.

Historien om lastebilsjåfør Arthur fant sted for så lenge siden at promillegrensen i Norge va 0,5. Arthur hadde vært på fest, og det blei inntag av drinker te et godt stykke udpå nåttå. Men litt udpå formiddagen dagen ittepå følte Arthur seg i fine form, og han gjekk ud i bilen for å kjøra på jobb. Et par oppdrag blei udført, og Arthur kom hjem te Svend Foyns gate for å spisa lunsj i 12-tiå. Mens han satt på kjøkkenet og så ud på verden, registrerte Arthur at ein bil med sjåførlerar og elev bakke rundt svingen fra Haugåsveien, og de to i skolebilen prestere å kollidera med Artur sin lastebil så står parkert udfor huset. Arthur går roligt ud for å få navn og nummer på de så va skyld i kollisjonen, sånn at skaden på lastebilen kunne bli betalt av sjåførskolen.

«Eg parkerte her for et kvarter siden, og så komme dåkker og kjøre på ein bil så står stilt. Dette e jo 100 % dåkkers skyld,» sa han. Sjåførleraren myste på Arthur og sa: «Eg syns du lukte alkohol – kjørte du bil for et kvarter siden?»

Enden på viså blei at Arthur fekk promilledom pga. ein kollisjon han satt og såg på mens han nøyd ei skjeva med syltetøy. Livet e festligt.

Ein kompis av meg så hette Helge, kjørte ein formiddag fra Hundvåg te byen, og så havna han midt oppi ein promillekontroll rett før Bybroen. Helge blåste i ballong, og resultatet va heilt på grensen. Og då lurte onkel politi på om det va stigande eller synkande promille så raste rundt i blodårene te Helge, så han blei bedt om å bli med ner på Grasholmen for ein nærmare sjekk.

«Nei, beklage – det har eg ikkje tid te,» sa Helge. «Eg må skynda meg av gårde, så nå øvelade eg bare kjøringå te kånå – og så sedde eg meg foran ved siå av henne. Då sko jo alt ver greit!»

Politiet blei så forfjamsa at de lod han kjøra. Det gjelde å tenka kjapt!

På Fidjeland oppi Sirdal har me ein hyttenabo så e advokat. Har du fysst hytta der oppe, så e der store sjans for at du tilbringe påsken på ski om dagen, og om kvelden e inntag av god mad og drikke någe så hørre med. Midt i påsken et år – enten Skjærtorsdag eller Langfredag – satt vår kjære nabo litt udpå nåttå og lurte på om han sko ta seg et siste glass konjakk før han tog kvelden for godt. Han vurderte for og imod, og kom frem te at han trengde ikkje merr påfyll. Han va happy nok med kveldens nydelser og gjekk og la seg.

Neste morning fant han og fruene ud at de mangla någe te husholdningen, og advokaten påtog seg å kjøra ner te G.P. Tjørhom på Sinnes for å handla. Eg har ein sterk mistanke om at lensmaen i de trakter tar det for gitt at hyttefolket konsumere ganske store mengder alkohol i påsken, og derfor kan det vær smart med ein liden kontroll i ny og ne. Derfor blei advokaten akkurat denne morningen, då han kom te Sinnes, bedt pent om å kjøra inn te siden. Eg tippe at då fekk sjåføren någen tanker om det å kombinera advokatpraksis med promilledom, og han må ha vært ganske spente då han blåste i ballongen.

Maen i uniform myste mod advokaten og sa: «Du klare deg så vidt – du har 0,19 i promille. Kjør roligt videre.» Tenk om han hadde tatt det sista glasset...

På 1970-talet jobde eg i et reklamebyrå saman med ein merksnodige mann så hette Odd. I byrået va der mange kjekke titlar – ein va sjefskonsulent og ein aen va konsulentsjef. Eg forsto aldri forskjellen, men Odd va i hvert fall sjefskonsulent. Han hadde ein grei holdning – han godtog rett og slett ikkje den norske promilleloven. Han drakk og kjørte uansett ka type fest han sko på. Drosjer va aldri aktuelt, han kjørte alltid sjøl, uansatt promille.

Kanskje han hadde prinsippet sitt fra ein sketsj på Chat Noir på 1960-talet – der blei det sagt av en bedugget herre på vei ut til bilen: «Det viser seg at 9 % av trafikkulykkene her i landet skyldes promillekjøring. Det betyr at hele 91 % av ulykkene skjer når folk bak rattet er edru – og den sjansen tar ikke jeg!»

Mens eg jobde med Odd, sko eg spela musikk på ein firmafest. Eg kjørte te Vikinghuset, satte bilen udfor og gjekk inn te pladespelaren. I løbet av kvelden fekk eg servert både mad og alkoholholdig drikke, så eg hadde bestemt meg for å la bilen stå. Men i baghåvet må eg ha tenkt på Odd...

Klokkå halv to om nåttå va adle gjestene gått, og det va tid for meg te å låsa dørå. Eg kikte bort på bilen – og siden me blir litt lure i håvet itte ein lang kveld med møyje godt i glasset – bestemte eg meg for å kjøra hjem. Eg va skråsikker på at der ikkje va kontroll mydlå Holbergs gate og Våland den nåttå. Ikkje i heile byen! Så eg satte meg kjeckt inn i min grønne Saab og kjørte hjem.

Koffer eg kunne vær så sikker? Firmaet så hadde festen i Vikinghuset va Stavanger Politikammer. Skål for det!

God jul. Fest med måde – og ikkje kjør med promille.